

Welkom ommetje Eefde

wandelroute 4,5 km

Welkom-ommetje Eefde

De route van ruim 4,5 km leidt u door het dorp Eefde, langs fraaie natuur en verschillende bezienswaardigheden.

Hoewel u op een willekeurig punt kunt beginnen, wordt voor de beschrijving van de route Dorpshuis Het Hart als startpunt gebruikt.

De route is opgenomen in het Wandelnetwerk Achterhoek. Vanaf startpunt 17 bij Het Haveke kunt u de groene pijlen volgen in beide richtingen.

De nummers **1-19** in deze tekst komen overeen met cijfers op de kaart.

De hele route wandelt u in ongeveer een uur. Voor mindervaliden en rolstoelgebruikers is hier en daar een alternatieve route.

Mocht u met een hond (of honden) wandelen, houd deze dan aan de lijn. Alleen op de dijken van het Twentekanaal en de nieuwe Eefse Beek mag hij zonder riem.

Genieten, daar gaat het om!

Welkom
ommetje
Eefde

Vertrek van Dorpshuis Het Hart.

Eefde

De gemeente Lochem telt een stad, Lochem, en tien dorpen, waarvan Eefde met bijna 4600 inwoners een van de grotere is. Oudere Eefdenaren noemen het dorp nog steeds Aefde.

1 Dorpshuis Het Hart

Na het afbranden van café-zalencentrum De Uitrusting in Eefde hadden veel verenigingen geen onderdak meer. Er werd gekozen

voor de bouw van een dorpshuis midden in Eefde op de plaats van 't Jolink, de zaal van de hervormde kerk. Inmiddels bestaat Het Hart ruim 18 jaar en het redt zich helemaal zonder subsidie.

Veel feesten en andere activiteiten vinden hier plaats en het heeft met recht het hart van de Eefdenaren gestolen...

Bij de uitgang, **linksaf** over het Triverseplein – richting Zutphen.

2 Triverseplein

Het plein is geopend op 1 juni 2016, na de aanleg van de nieuwe rondweg om Eefde en de herinrichting van de Zutphenseweg. De naam is bedacht via een prijsvraag onder de bevolking. Dit plein is zowel parkeerplaats als de plek waar de jaarlijkse kermis plaatsvindt.

Via het gele voetpad verder langs het evenementenveld tussen de Schurinklaan en de Zutphenseweg. Het fietspad oversteken.

3 Oranjevereniging Eefde

Deze vereniging is een heel belangrijke motor binnen de Eefdese cultuur. De O.V.E. organiseert op grootse wijze de jaarlijkse Oranjefeesten, waar een flink deel van de inwoners actief of passief aan deelneemt. Hiermee levert de O.V.E. een betekenisvolle bijdrage aan de onderlinge verbondenheid tussen bewoners van de verschillende buurten en het buitengebied, die samen Eefde vormen. Ruim een derde van de bewoners van Eefde is lid van de Oranjevereniging.

4 Landgoed Het Haveke

Het landgoed bestond al in 1300 en is genoemd naar de havezate 'Het Havinck'. Het park rondom het huis is ontworpen door de beroemde landschapsarchitect L. A. Springer. Het is een natuurmonument van 14 ha. en overdag vrij toegankelijk voor wandelaars, honden moeten aan de lijn. Op het landgoed is een B&B gevestigd.

Langs Zutphenseweg het pad blijven volgen
links – waterspeelplaats; rechts – Het Spijk.

5 Het Spijk

In Het Spijk was ooit het noviciaat en filosofieopleiding van de Congregatie der Missie Lazaristen gevestigd. Het lag in een park met tuinen en kassen. Nu is het een woonzorgcentrum voor ouderen. Het park langs de Eefse Beek is opengesteld.

Oversteken naar Dr. Van der Hoevenlaan – **rechtdoor**.

6 Nieuwbouwwoningen

Deze energieneutrale woningen zijn gebouwd op de plaats waar ooit bakkerij Brummelman/fietsengroothandel Kruitbosch en de School met de Bijbel/buurthuis 't Kompas waren gevestigd.

De christelijke school (nu Bargeweide) werd in 1878 gebouwd en de openbare Wilhelminaschool (nu Villa 60) in 1898.

In nadagen van de Tweede Wereldoorlog was deze zijde van de N348 al bevrijd door de Canadese troepen (6 april 1945), terwijl de overzijde (de huidige Spijkwijk) nog bezet gebied was. Die werd de volgende dag, 7 april, bevrijd.

Anekdote: boer Hagelstein, bij wie nog Duitse troepen ingekwartierd waren, ging brood halen bij bakkerij Brummelman in bevrijd gebied...

Sla net na de spoorwegovergang **rechtsaf** – steek de weg over naar het fiets-/voetpad en vervolg dit door het Wunderinkpark.

7 Wunderinkpark

Het parkje rond het wandelpad is genoemd naar de laatste herbergier van De Laatste Stuiver, de ongehuwde heer Wunderink. Bij zijn overlijden kreeg de gemeente een groot legaat, waaronder het Wolsackse Veld.

Bij verharde weg, de Meijerinkstraat, **linksaf** – langs de voetbalvelden op het Wolzakse Veld.

8 De Wolzak

In de voorwaarden van het legaat stond dat op het Wolsackse Veld géén woningen gebouwd mogen worden! Nu is het de locatie van de voetbalvelden van Sportclub Eefde. Het Wolsackse Veld was het oefen- en exercitieterrein van de Huzaren die Zutphen moesten beschermen. De kogelvanger, schietebult in de volksmond, ligt nog in het bos achter de velden.

De Meijerinkstraat komt uit op de Rustoordlaan – deze oversteken en **linksaf**.

9

De Laatste Stuiver

Deze oude tolboerderij, tevens herberg en logement, wordt al in 1270 in de markeboeken genoemd.

Marken zijn de eerste bestuursvorm in deze streek. Boeren vormden samen het bestuur en regelden de inrichting van de openbare ruimte als graslanden, beekweiden, heide-, moeras- en veengebieden en de aanleg van de dijken rond de IJssel.

10

Oud gemeentehuis

Niet ver van het hotel De Laatste Stuiver werd in 1862 het eerste gemeentehuis van de gemeente Gorssel gebouwd. De Raadhuisstraat werd daarna aangelegd. Het raadhuis deed dienst tot 1914. Sindsdien heeft de plaatselijke veldwachter er lange tijd gewoond en heeft het als kantoorpand gediend. Inmiddels is het een woonhuis.

Bij de Koffiestraat **rechtsaf** (bij kantoor notaris Smook) en doorlopen tot de dijk van het Twentekanaal – sla **linksaf** en volg de dijk.

11 Koffiestraat

De Eefdenaren wandelden meer dan acht eeuwen elke zondag naar de kerk in Warnsveld. De oude uitgesleten paden zijn wegen geworden of ze zijn doorsneden door de spoorwegen en het kanaal. Alle Eefdesse kerkgangers staken via het Berkelvonder de Berkel over naar de kerk in Warnsveld.

De aanleg van het Twentekanaal trok veel bekijks. De belangstellenden verbaasden zich hier over al die kanaalgravers die bij de bouwketen langs dit oude kerkpad koffie stonden te drinken. De straat kreeg zo de naam.

Optie rolstoelgebruikers

Rechtdoor langs Rustoordlaan – **rechts** aanhouden en Rustoordlaan vervolgen.

Oversteken naar Sintpietplein (het marktplein), **rechtdoor** via Kerklaan.

12 Kunstwerk op de rotonde

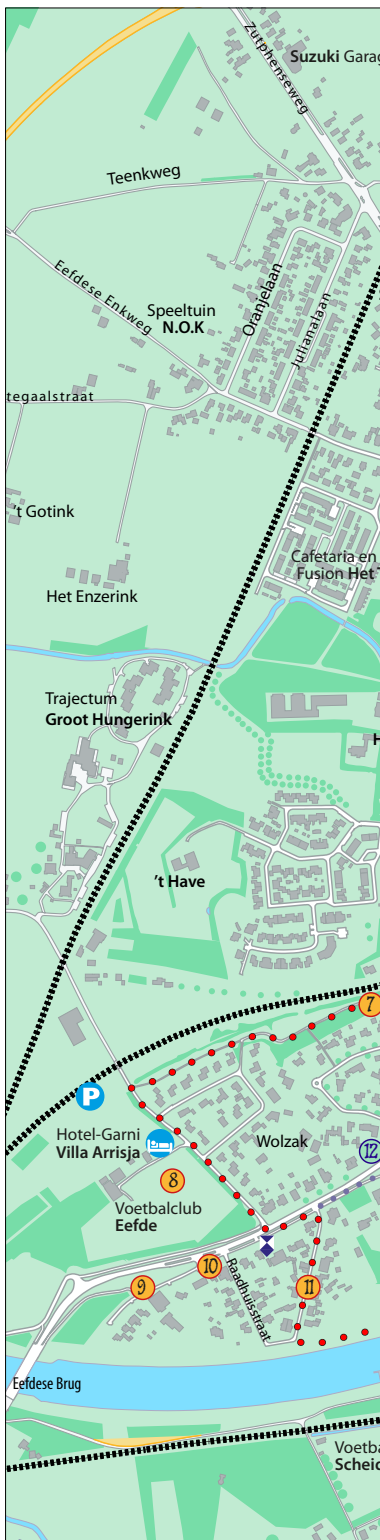
Dit beeld is gemaakt om Eefde een hart te geven waarbij de lijn de beweging van het bloed door het hart en daarmee de verbinding en de dynamische stroom van mensen verbeeldt. Kunstenaar Feico Hajonides heeft overlegd met mensen uit Eefde. Men vond het een versnipperd dorp. Er ontbrak een hart. Het bronzen kunstwerk is in Eefde gegoten. Feiko had zijn atelier in de voormalige Christelijke School.

13 Markt op het Sintpietplein

Zie het naambord dat naast bloemenzaak BLOEM&meer hangt. Deze officiële naam heeft het plein gekregen bij het afscheid van de Sinterklaas in Eefde, Piet Tollenaar. Elke woensdagmiddag is er markt.

Welkom-ommetje Eefde

- Nummers bij tekst
- Welkom-ommetje
- Rolstoelroute met nummer
- 10
- Monument

Op het plein staat een sculptuur van de Duitse beeldhouwer Reiner Fest. De steen heeft hij in Zweden gevonden. Het huisje in het stromende water verbeeldt Eefde, dat geregeld blank stond omdat het is gebouwd in het overloopgebied van de Berkel, de Eefse Beek en de IJssel.

14 Kerklaan

In 1936 werd het Witte Kerkje van de gereformeerde kerk van Eefde-Gorssel in gebruik genomen. Na het samengaan van de hervormde en de gereformeerde gemeente in 1988 werd dit markante gebouw aan de Kerklaan in 1998 afgebroken.

Rechtdoor via de Kazernestraat, bij de kruising op de Kapperallee **linksaf**.

Rolstoelers sluiten bij 15 weer bij de wandelaars aan.

Wandelaars

Bij het sluisencomplex **linksaf** de Kapperallee op.

12 Twentekanaal en sluisencomplex

De aanleg van het kanaal begon in 1933. Het was in 1938 klaar. Het was bedoeld om afwatering te verzorgen voor een groot deel van Twente en de Achterhoek. Ook moest het kanaal de Twentse textiel- en metaalindustrie met de rest van Nederland verbinden.

Het is voor een deel handmatig aangelegd in het kader van de werkverschaffing in crisisjaren.

De tweede sluiscolk is in 2020 in gebruik genomen.

13 Restaurant De Sluis

Bent u toe aan een kopje koffie, lunch of diner? Op woensdag tot en met zondag kunt u vanaf 11 uur bij Restaurant De Sluis terecht.

Sla bij de Yserenstraat **rechtsaf** – volg de bochtige Yserenstraat tussen de flats tot de Boedelhofweg – die **oversteken**.

14 Boedelhofweg

De weg heet naar de havezate, een burcht, de Boedelhof.

Deze wordt al genoemd in 1378 en is dan in bezit van Andries

Yseren. Hij int belasting namens het hertogdom van Gelre en de graafschap Zutphen. In 1583 wordt de burcht tijdens de belegering van Zutphen door de Spaanse overheersers verwoest.

Later is er een landhuis met een oranjerie en een koetshuis gebouwd door de familie Van der Capellen. Alleen de oranjerie staat er nog. Die is lange tijd gebruikt als boerderij en clubhuis van de Zutphense hockeyclub. Momenteel is het in gebruik als woonhuis.

Rechtdoor via het Kazerneplein naar de kazerne, sla voor de kazerne **linksaf** – daarna **rechtsaf** naar de Kapperallee.

15 **Detmerskazerne**

De kazerne is gebouwd van 1938 tot 1940. Voor de ingebruikname werd het complex al gevorderd door de Duitse Wehrmacht. Tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft het veel oorlogsschade opgelopen door de geallieerde luchtaanvallen. Het is tot 2012 door Defensie gebruikt, het laatst als opleidingslocatie van de Koninklijke Marechaussee. Nu herbergt het Poortgebouw onder heel veel andere de Stichting Veteranen Oost-Nederland (S.V.O.N.) en de brouwerij van het Eefdesse Markebier. Op het terrein is een nieuwe wijk gebouwd.

Ga via het tunneltje onder het spoor door naar de Blaak.

16 Spoortunnel Kapperallee/de Blaak

De tunnel was verfraaid met mozaïek door van Eefdense kunstenaar Kees Schwarze, die ook het kunstwerk De Stroom bij het Sluiscomplex en de mozaïekblokken langs de Schurinklaan maakte. Het mozaïek was in 2021 dusdanig aangetast als gevolg van spoortrillingen en vorstschade, dat deze uit veiligheidsoverwegingen is verwijderd. Een nieuw idee voor een schildering is welkom en kan worden gemeld bij de dorpsraad.

Bij het bosgebiedje **linksaf** door het bos, langs de Eefse Beek.

Optie rolstoelgebruikers

Linksaf op de Ensinkweg – weg volgen voorbij de boomgaard aan linkerzijde. Bij de Beekweide **linksaf** door het wijkje tot aan het gele wandelpad langs de Zutphenseweg.

Rechtsaf over het wandelpad langs de Schurinklaan naar Het Hart.

17 Eefse Beek

De beek is ontstaan uit het samenvloeien van de Molenbeek, Huurnerbeek en Flierderbeek. De twaalf kilometer lange beek watert het achterland af in het Twentekanaal. Door het bos heeft de beek nog zijn natuurlijke loop met slingers en bochten, dankzij de eigenaren van Het Haveke en Het Spijk. Daarbuiten is hij helemaal rechtgetrokken.

Na het bos: volg de beek langs de boomgaard en langs de waterspeelplaats. Aan de overkant ligt Landgoed Het Haveke waar u ook een kijkje kunt nemen. De ingang is naast de poort.

18 Boomgaard

Burgers hebben het initiatief genomen om een openbare boomgaard op de oude beekweide aan te leggen.

De veertien hoogstamfruitbomen zijn oud-Nederlandse en oude appel- en perenrassen uit de IJsselstreek, zoals 't Sijden hempje, een appelras uit ongeveer 1750 en de Rotneus, een oud perenras.

19 Waterspeelplaats De Wijde Beek

Deze nieuwe meander in de Eefse Beek is in 2017 officieel geopend door burgemeester Sebastiaan van 't Erve. Hij werd gegraven bij de herinrichting van dorpskern Eefde naar aanleiding van de aanleg van de rondweg om Eefde, de N348.

Bij het gele voetpad weer **rechtsaf**.

Fietspad oversteken en loop langs de Schurinklaan en de picknickplaats van Kees Schwartze terug naar Dorpshuis Het Hart.

©2023

vierde druk

Met dank aan David Bloch en Koos Kemperman voor de route en Gerrit Ebbink voor het ontwerp en de kaart.

Foto's

David Bloch

Regionaal archief Zutphen

Beeldbank Rijkswaterstaat

Veteranen Ontmoetingscentrum

Paul Foole (Wikimedia)

U kunt de route ook vinden op

www.wijmakenhet.nl/eefde

GPS kunt u downloaden op wijmakenhet.nl/eefde

Met dank aan Dorpsraad Eefde voor deze vijfde druk

De Dorpsraad is betrokken bij de activiteiten van zoveel mogelijk inwoners en beschikt over budget voor initiatieven die Eefde mooier maken, het groen bevorderen en ontmoetingen stimuleren. De Dorpsraad heeft met plezier ook een financiële bijdrage geleverd aan dit boekje.

DORPSRAAD EEFDE

Welkom-ommetje Eefde is een bewegwijzerde wandeling van 4,5 km door het dorp Eefde, langs mooie natuur en interessante bezienswaardigheden.

Dit routeboekje wordt u aangeboden door de dorpsraad

DORPSRAAD EEFDE